

ЗАЛЕЖНІСТЬ ПРОДУКТИВНОСТІ БДЖІЛ ВІД СИЛИ СІМ'Ї ТА ШЛЯХИ ПОСИЛЕННЯ СІМЕЙ В УМОВАХ ПРИВАТНОЇ ПАСІКИ

ІЗМАЙЛОВА Н.О., кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри біохімії та біотехнології

Бджільництво є невід'ємною складовою частиною сільського господарства України. Воно забезпечує ефективне запилення ентомофільних культур, завдяки чому підвищується їх урожайність, покращується якість плодів та насіння. В Україні історично склались сприятливі умови для розвитку пасічницької галузі. Різноманітна і багата медоносна база, кліматичні особливості дозволяли отримувати високі медозбори.

На жаль, в останнє десятиліття ситуація змінилась не на краще. Бджільництво зараз переживає тяжкі часи. Бджільництво колективних господарств як галузь втратило своє значення. Займаються бджільництвом лише аматори. Поряд з погіршенням медоносної бази та відсутністю селекційних програм постійно зменшується попит населення на бджолопродукти через низьку платоспроможність. Щоб підвищити економічні показники бджільництва, слід здійснити організаційно-технічну реконструкцію галузі.

Пасіка ПП «Палазок» знаходиться на околиці села Ромашкове Середено-Будського району Сумської області. На пасіці нараховується 45 бджолиних сімей. Утримують бджіл в основному у вуликах-лежаках та у багатокорпусних вуликах на 4 корпуси.. Породний склад бджіл пасіки точно не визначений, але за екстер'єром, особливостями будови гнізда та поведінки їх можна віднести до українських степових. Ці бджоли помірно миролюбиві, досить добре пристосовані до кліматичних умов лісостепової та поліської зон. Вони продуктивно використовують медозбір з білої акації, еспарцету, гречки, липи.

Збір товарного меду в середньому за три останні роки становив 54 кг на бджолину сім'ю, збір воску – 0,73 кг. На жаль за останній сезон цей показник на пасіці ПП «Палазок» значно погіршився. На 14% в порівнянні з попереднім роком зменшилась кількість сильних сімей, що позначилося на загальних показниках і вказує, по-перше, на незадовільну організацію зимівлі. Також до факторів, від яких залежить сила бджолосім'ї відносять – якість матки; запаси та якість корму або надходження корму ззовні; забезпеченість стільниками; відповідність об'єму вулика чисельності бджіл; утеплення гнізда.

Ми дослідили залежність між силою бджолосім'ї та її медовою продуктивністю

За силою розрізняють сім'ї сильні, середні та слабкі. Силу сім'ї оцінюють за кількістю бджіл в ній і виражають найчастіше у кілограмах бджіл (струшують в ящик та зважують) або в рамках, які обсиджуються бджолами.

Співвідношення різних по силі сімей на будь якій пасіці змінюється рік від року і залежать від багатьох факторів

Порівнюючи силу та продуктивність бджіл, було встановлено, що в слабких сім'ях, сила яких вимірювалася в районі одного кілограму, продуктивність бджіл була 8,5 кг валового меду. А в більш сильних сім'ях, чисельність яких коливалася від двох до чотирьох кілограмів особин, продуктивність, що приходилася на один кілограм бджіл, становила від 13 до 16,8 кг меду. Причому, найбільш значуща різниця була зафіксована при порівнянні одно кілограмових та двох кілограмових сімей.

Все викладене дає підставу зробити висновок, що продуктивність бджіл прямо пропорційна силісім'ї. В сильнійсім'ї кілограм бджіл збирає вдвічі більше меду. Сім'ї чисельність яких коливається в межах кілограму слід вважати дуже слабкими та тими, що потребують першочергового посилення.

Слід зауважити, що доцільно виправляти лише цінні в племінному відношенні бджолосім'ї. Обов'язково слід виключити інфекційні та інвазійні хвороби бджіл та провести профілактичні заходи. Слабкі сім'ї перш за все ретельно утеплюють, максимально скорочують їх гнізда. Бажано тримати по дві таких сім'ї у вулику через глуху перегородку (взаємний обігрів).

Підсилення слабких сімей проводять наступними способами: з'єднують з безматочними сім'ями; дають 1–2 рамки з печатним розплодом на виході (без бджіл); дають печатний розплід разом з бджолами, які його обсиджують; дають лише бджіл (струшують з рамок). При дачі бджіл з чужого вулика їх оббризкують ароматичною рідиною разом із бджолами основної сім'ї (так зване. об'єднання запахом).

Переваги сильних сімей: це більш висока якість молодих бджіл; вони легше підтримують сталу температуру в гнізді (34–35°C) і менше витрачають корму на обігрів; швидше нарощуються весною і дозволяють робити ранні відводки; більше будують стільників; менше хворіють; краще зимують; краще захищаються; дають більше меду в перерахунок на 1 кг бджіл.

Сподіваємося, що наші рекомендації допоможуть підвищити економічну ефективність пасіки фермерського господарства «Палазок».